

Letno poročilo 2025

Forum za enakopraven razvoj, društvo

**FORUM ZA
ENAKOPRAVEN
RAZVOJ**

Kazalo

Predstavitev društva	2
Ključni programi.....	3
Dejavnosti	3
Ozaveščanje in usposabljanje.....	4
Zagovorništvo	4
Botrstvo.....	5
Projekti	5
Projekt Več hrane in manj nasilja	6
Projekt Oskrba s hrano in vodo ter krepitev žensk v času podnebnih izzivov	7
Projekt Mladi gradijo trajnostne okoljske rešitve	11
Projekt Akcijski načrti za enakost spolov.....	14
Projekt Stičišče Središče.....	15
Projekt MULTISOURCE.....	16
Projekt Zmanjšanje energetske in prevozne revščine s poudarkom na starejših in ženskah - ZENPRE	18
Refleksije mladih o enakosti spolov v svetu	19

Predstavitev društva

Osebna izkaznica:

Ime: **Forum za enakopraven razvoj, društvo**
Skrajšano ime: **Društvo FER**
Naslov: **Malo Mlačevo 6, 1290 Grosuplje**
Telefon: **+ 386 (0)41 210 235**
E-naslov: info@forumfer.org
Spletna stran: www.forumfer.org
Matična številka: **4037545000**
Davčna številka: **15577899**
Transakcijski račun: **SI56 0208 2025 9691 531**
Datum vpisa v register društev: **16. november 2011**

Ekipa FER v letu 2025:

Darja Sekula Krstič, predsednica in vodja projektov
Ana Kalin, vodja projektov in raziskovalka
Maruša Vertačnik, projektna sodelavka

V društvu so s številnimi prostovoljskimi urami prispevale_i tudi prostovoljke in prostovoljci. Za kakovostno izvajanje aktivnosti in doseganje zastavljenih ciljev FER pomagajo tudi občasni zunanji sodelavci in številne partnerske organizacije, s katerimi sodelujemo v projektih.

FER je član naslednjih mrež:

- Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij – CNVOS
- Stičišče NVO osrednjeslovenske regije
- Slovenska mreža prostovoljskih organizacij
- Ženski lobi Slovenije
- Platforma NVO za razvoj, globalno učenje in humanitarno pomoč - Sloga
- Mreža organizacij, ki delujejo na področju revščine in socialne izključenosti – EAPN Slovenija

Transparentnost

Na spletni strani <https://forumfer.org/kdo-smo/> objavljamo ključne podatke in dokumente o našem preteklem delovanju in programu (letna poročila in letne programe dela).

Poslanstvo

Graditi vključujoče družbe, ki temeljijo na kritičnem razmišljanju, spoštovanju raznolikosti, človekovih pravic in enakosti ter okoljski vzdržnosti.

Vrednote:

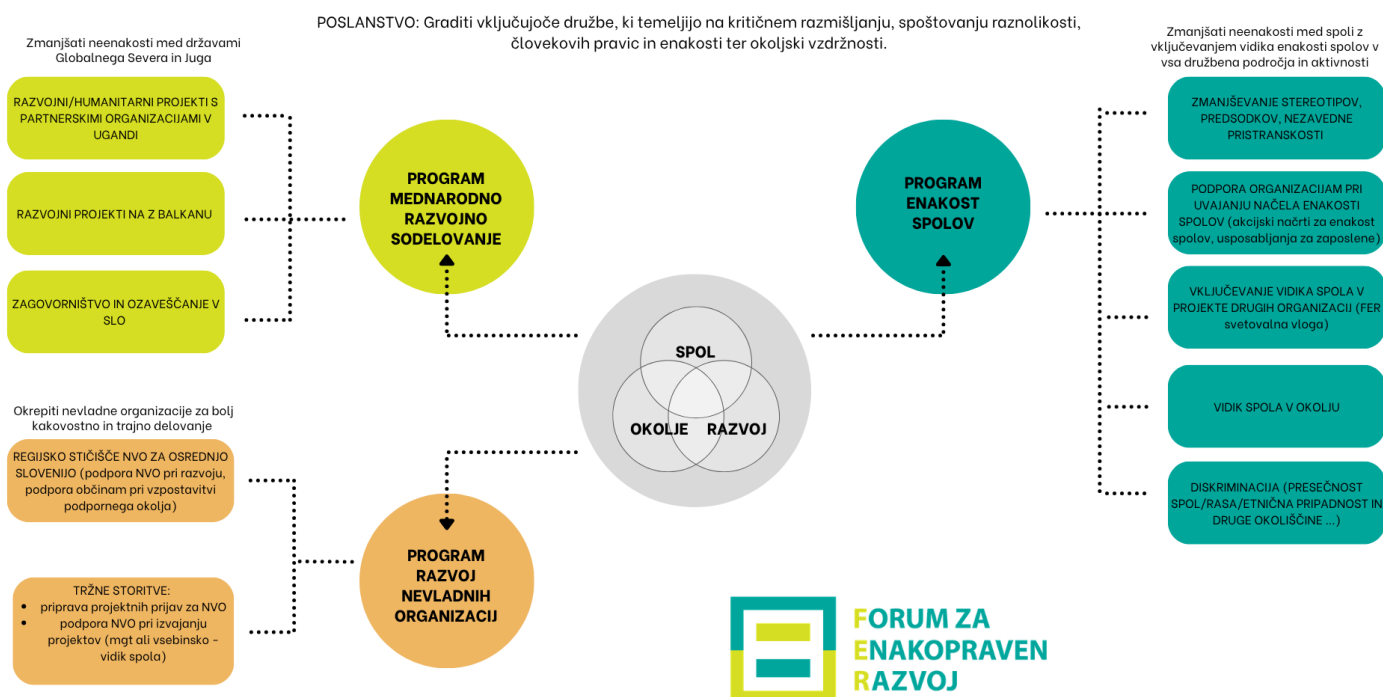
- Enakopravnost
- Pravičnost

- Trajnost
- Nesebičnost/solidarnost
- Pravica do razvoja
- Enakost spolov
- Enake možnosti za vse
- Presečnost
- Soodvisnost
- Skladnost

Geografske prioritete:

Ključni programi

Dejavnosti

Ozaveščanje in usposabljanje

Spletne strani in družabna omrežja

Domača spletna stran društva, kjer je predstavljeno društvo in vse njegove dejavnosti oz. projekti – www.forumfer.org – deluje že vrsto let in se redno posodablja. Spletna stran je bila sprti ažurirana in nadgrajena z vsebinami tekočih projektov oz. vsebinami vezanimi na prioritetna področja. Prispevki, ki so bili objavljeni na spletni strani, so bili deljeni tudi prek interakcije na drugih spletnih mestih, predvsem pa na Facebook (facebook.com/forumfer) in Instagram (instagram.com/forumfer) straneh društva. Facebook in Instagram sta glavna kanala obveščanja, ki ju uporabljamo. Poleg njih smo v letu 2025 oživili še profil FER-a na LinkedInu. Pridobivali smo nove uporabnike_ce, bralce_ke, spremljali njihove potrebe in navade ter širili glas o naših projektih in ključna sporočila, ki jih vsebujejo naše aktivnosti.

Vzdrževali in posodabljali smo tudi spletno stran, ki je namenjena področju enakosti spolov – www.enakost-spolov.si, kjer so predstavljene bistvene vsebine na tem področju, predvsem tiste, ki se povezujejo z akcijskimi načrti za enakost spolov.

Novice

Informiranje in ozaveščanje je potekalo tudi prek e-novic, prek spletnega mailinga, predvsem v povezavi s tekočimi projekti. Pri novicah ni šlo zgolj za informiranje, ampak smo bralcem nudili širši pogled ter jih spodbujali k razmišljanju in spreminjanju obstoječih vzorcev delovanja. Seznam naročnikov na dnevne e-novice vključuje širok spekter ljudi, ki prihajajo iz vrst nevladnih organizacij (razvojnih, okoljskih, s področja sociale, enakosti spolov itd.), izvajalskih ustanov, ministrstev, evropskih poslancev, novinarjev in akademikov.

Svetovanje in usposabljanje

V letu 2025 smo izvedli več različnih usposabljanj za ženske, mlade, občine in partnerske organizacije v Sloveniji, Albaniji in Ugandi ter EU na temo enakosti spolov, vključevanja vidika spola v vse aktivnosti, pridobivanja sredstev in finančnega upravljanja. Usposabljanja so bila del projektov, ki so podrobneje predstavljeni v nadaljevanju.

Opravili smo številne svetovalne oz. mentorske ure: na področju ustanavljanja in upravljanja NVO, pridobivanja sredstev in projektnega managementa ter na vsebinskih področjih društva.

Zagovorništvo

FER je nadziral cilje in usmeritve na nacionalni in globalni ravni ter v sodelovanju s podobno mislečimi organizacijami oblikoval in posredoval predloge za bolj enakopravno, pravično in trajno delovanje mednarodne skupnosti. Aktivno je sodeloval pri sooblikovanju vsebin, vezanih

na mednarodno razvojno sodelovanje in humanitarne pomoči v Sloveniji in na mednarodni ravni. Aktivno se je vključeval tudi v procese civilne družbe na področjih enakosti spolov in migracij v Sloveniji.

Sodelovali smo v naslednjih zagovorniških procesih na ravni Slovenije in EU:

- Vključevanje vidika spola v trajnostno upravljanje z naravnimi viri in odpadki, tudi vezano na zeleni prehod
- Vključevanje vidika spola v delovanje občin in javnih zavodov
- Krepitev mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči v Sloveniji
- Prenova financiranja NVO na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja
- Vključevanje presečnosti v politike in aktivnosti na ravni Slovenije in EU
- Izboljšanje pogojev za delovanje NVO v občinah osrednjeslovenske regije

Botrstvo

Pri šolanju smo v letu 2025 podprli 13 otrok iz begunskih družin v Ugandi, ki obiskujejo različne razrede osnovnih in srednjih šol. Največ otrok prihaja iz Demokratične republike Kongo, sicer pa so tudi iz J. Sudana, Ruande in Burundija.

Projekti

V letu 2025 smo izvajali naslednje projekte:

- Več hrane in manj nasilja
- Oskrba s hrano in vodo ter krepitev žensk v času podnebnih izzivov
- Mladi gradijo trajnostne okoljske rešitve
- Akcijski načrti za enakost spolov
- Stičišče Središče
- MULTISOURCE
- Zmanjšanje energetske in prevozne revščine s poudarkom na starejših in ženskah – ZENPRE
- Refleksije mladih o enakosti spolov v svetu

Projekt Več hrane in manj nasilja

Projekt se je izvajal v Ndeje v Ugandi v sodelovanju s partnersko organizacijo Hope of Children and Women Victims of Violence (HOCW) od aprila 2023 do oktobra 2025. Sofinanciralo ga je Ministrstvo RS za zunanje in evropske zadeve v višini 410.000 evrov.

S projektom smo dosegli cilj povečati odpornost na humanitarne krize z zagotovitvijo celovitih rešitev na področju varnosti preskrbe s hrano in preprečevanju spolnega nasilja in nasilja zaradi spola v Ndeje vsaj 400 ranljivim družinam, predvsem prisilno razseljenim zaradi varnostne negotovosti.

Tekom projekta so bili doseženi naslednji rezultati:

1. Zagotovljeno zemljišče in pogoji za podnebno pametno kmetijstvo: Kupljeno in za pridelovanje urejeno je bilo eno zemljišče, tako da so sedaj skupaj 3 zemljišča. Izbranih 400 družin je štelo skupno 5251 članov in vsi vključeni (od tega 80 % žensk) so ob evalvaciji izkazovali večjo prehransko varnost. 83 % uporabnikov_ic je izkazovalo večje razumevanje vidika spola v prehranski varnosti.
2. Vzpostavljena celovita rešitev za prehransko varnost: 8 vzpostavljenih toplih gred/rastlinjakov. 100 % delež uporabnikov_ic izkazuje večjo prehransko varnost na podlagi vključenosti v pridelavo v rastlinjakih. 1 urejena greda za pridelavo semen in sadik za HOCW zemljišča in distribucijo uporabnikom_cam, kar pomeni, da se vzgoji 75 % lastnih semen in sadik za uporabo.
3. Vzpostavljena vzreja kokoši: Razdeljenih je bilo 1500 kokoši 300 družinam zaradi česar je večja prehranska varnost in ekonomska neodvisnost žensk.
4. Zagotovitev materinskega doma: Kupljeno je bilo zemljišče, na katerem se je zgradilo zatočišče za ženske, žrtve nasilja. Tekom projekta je imelo 62 žrtev nasilja dostop do kakovostnih psihosocialnih storitev z nastanitvijo.
5. Celovito delovanje za preprečevanje nasilja nad ženskami: Izvedena je bila raziskava stanja in razumevanja o SGBV v Ndeje, vzpostavljena ekipa za psihosocialno pomoč, ki je nudila pomoč 531 žrtvam nasilja in družinskim članom.
6. Vzpostavljena podpora lokalni skupnosti za preprečevanje izbruhov nasilja v krizah: Pripravljena in izvedena je bila medijska in zagovorniška strategija za spreminjanje javnega mnenja in mnenja odločevalcev. Imeli smo 527 aktivno vključenih mladih v dramskih, debatnih in športnih ozaveševalnih aktivnostih. Delovale so 4 dramske in 4 debatne skupine ter ženska nogometna ekipa za razbijanje stereotipov. Zunanja evalvacija, izvedena ob zaključku projekta, je pokazala, da 93 % udeleženk_cev ozaveševalnih aktivnosti prepozna vzroke, posledice in vpliv SGBV na kvaliteto življenja, kar presega zastavljeni cilj 80 %.

V projektu so podporo v obliki mentorstva in usposabljanja nudili zunanji strokovnjaki Limnos, Šentprima in Katende Harambe.

Projekt Oskrba s hrano in vodo ter krepitev žensk v času podnebnih izzivov

Projekt izvajamo v Ugandi v partnerstvu z organizacijami HOCW, REAL in KOWED v obdobju od julija 2024 do oktobra 2026. Glavni sofinancer je Ministrstvo RS za zunanje in evropske zadeve, ki je projekt podprlo s 496.700 evri. Projekt je usmerjen v izboljšanje prehranske varnosti, dostopa do pitne vode ter v krepitev položaja žensk in mladih v skupnostih, ki jih močno prizadenejo podnebne spremembe, revščina in družbena neenakost.

Rezultat 1: Boljša prehranska varnost uporabnikov_c kljub podnebnim spremembam

V Ndeje je 75 upravičencev_k prejelo sadike, zemljo, gnojila in material za vzpostavitev vrtov. Zaposleni HOCW so izvajali redne terenske obiske ter nudili individualno mentorstvo pri vzpostavljanju in vzdrževanju vrtov. V okviru programa Katende Harambe je bilo izvedenih več kot 40 mentorskih srečanj za nadgradnjo znanja zaposlenih na področju priprave sejalnih gredic in urbanega kmetovanja.

HOCW je tedensko izvajal usposabljanja o urbanem kmetovanju, ki so vključevala teme, kot so hidroponska pridelava, vertikalno gojenje rastlin, priprava drevesnic ter trajnostni pristopi k pridelavi hrane. Cilj usposabljanj je bil okrepiti znanje in samozadostnost skupnosti ter izboljšati odpornost na podnebne spremembe.

Organizacija RPDJ je razdelila vrtnarsko opremo, pripomočke in sadilni material 75 upravičencem_kam v Kabowi. Poleg usposabljanj so izvajali redne terenske obiske in individualno mentorstvo, ki je vključevalo praktično podporo pri pripravi tal, zasaditvi, negi rastlin in uporabi trajnostnih kmetijskih praks. Pomemben poudarek je bil tudi na razvoju podjetniških znanj, načrtovanju pridelave ter izboljšanju prodajnih veščin in dostopa do lokalnih trgov.

RPDI je skupaj z upravičenci_kami upravljal tudi skupno, najeto zemljišče v Luguji, ki služi kot demonstracijska površina in omogoča udeležencem_kam pridobivanje praktičnih izkušenj ter vzpostavljanje skupnih vrtov za lastno uporabo.

KOWED je nudil usposabljanje, mentorstvo in materialno podporo 100 pridelovalcem_kam gob. Aktivnosti so vključevale vzpostavitev standardnih operativnih postopkov, tehnično svetovanje, finančno načrtovanje ter povezovanje s trgi za prodajo svežih gob in izdelkov z dodano vrednostjo. Usposabljanja so prispevala k izboljšanju tehničnih in podjetniških znanj udeležencev_k ter njihovemu postopnemu prehodu iz preživetvenega kmetovanja v male kmetijsko-podjetniške dejavnosti.

Udeleženke in udeleženci poročajo o dodatnem zaslužku v višini od 15.000 do 40.000 UGX. Izvajala so se tudi izobraževanja o zdravi prehrani, s poudarkom na pomenu uravnotežene prehrane za nosečnice in otroke. Udeleženke so se učile, kako z uporabo lokalno pridelanih živil pripraviti raznolike in hranljive obroke, ki prispevajo k zdravemu razvoju otrok.

Nadgrajena je bila tudi obstoječa enota za proizvodnjo eko briketov (oglja), vzpostavljena v prejšnjem projektu FER. Postavljen je bil sušilni sistem nad proizvodno enoto ter nameščena nova oprema, vključno z električnim ekstruderjem, avtomatskim drobilnikom, mešalnikom in UV sušilnim sistemom. Nova oprema omogoča večjo, hitrejšo in učinkovitejšo proizvodnjo ter vključevanje več uporabnic v proces proizvodnje.

Rezultat 2: Zagotovljen dostop do pitne vode za gospodinjstva in šole navkljub podnebnim spremembam

V okviru projekta smo izvedli raziskave podzemnih voda ter analizo povezav med dostopom do vode in neenakostjo med spoloma na novih lokacijah vrtin. Analiza vprašalnikov je pokazala, da približno 90 % prebivalcev ciljnega območja nima dostopa do čiste in varne pitne vode. Hkrati v 95 % gospodinjstev vodo zbirajo ženske in dekleta, kar povečuje njihovo časovno obremenitev in izpostavljenost nasilju na podlagi spola. Obstoječi vodni viri skupnosti izpostavljajo tudi boleznim, kot so kolera, driska in tifus.

V okviru projekta so bili zgrajeni trije produkcijski vodnjaki, ki omogočajo preskrbo z vodo šolam in okoliškemu prebivalstvu: pri osnovni šoli UMEA v Lubugumu, v Lungujji ter pri cerkvi St. Apollo. Novi vodni viri bistveno prispevajo k izboljšanju higienskih razmer, javnega zdravja in kakovosti življenja tako beguncev_k kot članov_ic gostiteljske skupnosti. Ob otvoritvah vodnjakov so potekale tudi aktivnosti ozaveščanja o varni rabi, vzdrževanju in skupnostnem upravljanju vodnih virov.

Rezultat 3: Opolnomočeni mladi v Ndeje za prilagajanje podnebnim spremembam in boju proti neenakostim

V skupnosti Ndeje smo zgradili mladinski center, kjer potekajo različne dejavnosti za otroke in mlade, predvsem za begunce, ki zaradi slabih ekonomskih razmer pogosto ne obiskujejo šole. Mladinski center predstavlja varen prostor za druženje, neformalno učenje in razvijanje talentov. Profesorica in prostovoljka A. Vidmar je izvedla pettedenski obisk v Ugandi, kjer je v sodelovanju z organizacijo HOCW in mladinskimi vodji izvajala usposabljanja in delavnice za mlade. Pri delu je uporabljala metode kreativnega pisanja, umetniškega izražanja in principe gestalt pedagogike, ki mladim omogočajo razvoj samozavedanja, empatije in komunikacijskih veščin. Usposabljanja so bila usmerjena v krepitev vodstvenih kompetenc mladinskih vodij, izboljšanje sodelovanja in pripravo na samostojno izvajanje delavnic z mladimi v prihodnje. Aktivnost je bila povezana tudi s projektom Refleksije mladih o enakosti spolov v svetu, v okviru katerega je 10 mladih iz Ugande prispevalo svoja literarna, pesniška in umetniška dela.

Mladi so ob podpori mentorstva FER in Nefiksa sodelovali tudi pri oblikovanju programa mladinskega centra in vzpostavljanju skupnosti otrok in mladih skozi participativne metode dela. Med šolskimi počitnicami so mladi začeli izvajati program za otroke med 7. in 14. letom starosti, ki je vključeval umetniške dejavnosti, ustvarjalno pisanje, dramo, interaktivne igre ter razprave. Program spodbuja samozavedanje, kritično mišljenje, timsko delo in samozavest. Pred začetkom počitnic so mladi organizirali tudi medšolske debate na temo okoljskih ukrepov in nasilja na podlagi spola, s čimer so spodbujali razpravo o enakosti spolov in družbenih spremembah.

Rezultat 4: Celovita podpora ženskam in deklicam pri higieni

Zgrajena so bila tri nova stranišča, ki zagotavljajo ustrezne higienske pogoje za fante in dekleta, pri čemer je posebna pozornost namenjena zasebnosti in higieni deklet v času menstruacije. Stranišča so bila vzpostavljena na osnovnih šolah His Mercy in St. Ann ter na srednji šoli Jakayas.

Organizacija HOCW je izvedla usposabljanja o menstrualnem zdravju in uporabi menstrualnih skodelic. Udeleženske so se seznanile s pravilno uporabo, higieno, čiščenjem in shranjevanjem skodelic, med njimi pa je bilo razdeljenih 50 menstrualnih skodelic.

Organizacija RPDI je kupila materiale za 120 menstrualnih paketov za izdelavo pralnih vložkov in izvedla usposabljanja za njihovo izdelavo. KOWED je razdelil sanitarne komplete, ki vključujejo ponovno uporabne vložke, spodnje perilo, milo ter informativne materiale o menstrualni higieni.

Aktivnosti so vključevale tudi izobraževanja o menstrualnem ciklu, odpravljanje stigme in sramu, povezanega z menstruacijo ter ozaveščanje o pomenu dostopa do vode za zagotavljanje menstrualne higiene.

Pomemben del projekta predstavlja tudi delo z moškimi v skupnosti. Partnerske organizacije so identificirale 18 moških vzornikov, ki so v svojih skupnostih izvajali aktivnosti ozaveščanja o spolnem in reproduktivnem zdravju, nasilju na podlagi spola, spolnih stereotipih ter enakosti spolov. Vzorniki so organizirali kampanje in skupinske razprave, ki so razkrile več ključnih izzivov, med drugim nizko stopnjo poznavanja spolnega in reproduktivnega zdravja, negativna stališča do načrtovanja družine ter razširjeno prepričanje, da so gospodinjska opravila izključno odgovornost žensk in deklet. Dogodki so bili zato usmerjeni v spodbujanje skupne odgovornosti moških pri načrtovanju družine, materinskem zdravju in skrbi za otroke ter v razpravo o enakosti spolov in pravičnejši delitvi dela v gospodinjstvu. Poseben poudarek je bil namenjen tudi preprečevanju nasilja na podlagi spola (SGBV), prepoznavanju zgodnjih opozorilnih znakov nasilja ter podpori preživelim.

Aktivnosti so prispevale k večji ozaveščenosti o spolnih vlogah in družinskem zdravju, spremembam stališč glede enakosti spolov ter izboljšanju komunikacije med partnerji. Moški vzorniki so začeli delovati kot neformalni zagovorniki enakosti spolov v svojih skupnostih ter spodbujati pogovore o preprečevanju nasilja.

Rezultat 5: Registrirana varna hiša HOCW z dodatno, ločeno enoto REAL

HOCW je zaključil gradnjo varne hiše, ki bo formalno registrirana pri pristojnem ministrstvu za spol, delo in socialni razvoj. Ob koncu leta je bilo v varni hiši HOCW nameščenih 28 oseb, v

Phoenix RPDI pa 34. Zagotavlja se celostna oskrba, ki vključuje psihosocialno svetovanje, napotitve na zdravstvene storitve ter programe opolnomočenja za preživele nasilja, vključno z osebami, ki živijo z virusom HIV. Poseben poudarek je na vključevanju preživelih v procese odločanja ter krepitvi njihove samozavesti in samostojnosti.

Vzpostavljeno je bilo tudi tesno sodelovanje z lokalnimi institucijami, policijo in uradi za razvoj skupnosti, kar omogoča učinkovitejše sisteme napotitve in podporo preživelim. Izvajajo se tudi ozaveščevalne aktivnosti za mlade in člane skupnosti o preprečevanju nasilja nad ženskami, spolnem in reproduktivnem zdravju ter enakosti spolov. Aktivnosti vključujejo tudi razprave o odgovornosti skupnosti pri preprečevanju nasilja ter o sankcijah za kršitelje.

Rezultat 6: Okrepljene 3 lokalne partnerske organizacije

Krepitev partnerskih organizacij je potekala prek usposabljanj, mentorstva in študijskega obiska. Teme so bile vezane tako na organizacijski menedžment kot na vsebine projekta, kot so delo s povzročitelji nasilja, načrtovanje programov v mladinskem centru, participativni procesi ter enakost spolov v organizacijah. Pred usposabljanji smo preučile vključevanje vidika spola v treh partnerskih organizacijah z namenom priprave priporočil za izboljšanje razmer znotraj organizacij in njihovega delovanja navzven. Ugotovljamo, da primanjkuje znanja in izkušenj na področju nasilja na podlagi spola (SGBV), zlasti pri delu z žrtvami nasilja in njihovimi družinskimi člani ter pri obravnavi pridruženih okoliščin, kot so odvisnost, avtizem in druge ranljivosti. Izvedeno je bilo tudi spletno usposabljanje za razvoj in načrtovanje programov v mladinskem centru.

Predstavnice partnerskih organizacij so se udeležile študijskega obiska v Sloveniji, kjer so spoznale dobre prakse na področju mladinskega dela, socialnega podjetništva, trajnostnega razvoja in podpore žrtvam nasilja. Med drugim so obiskale materinski dom, center SOS za ženske in otroke žrtve nasilja, mladinski center Vič ter sodelovale na konferenci Dan Afrike 2025. Obiskale so tudi Škofijsko gimnazijo Antona Slomška, kjer so z dijaki_njami razpravljale o človekovih pravicah, enakosti spolov in izkušnjah mladih v begunskih skupnostih.

Projekt Mladi gradijo trajnostne okoljske rešitve

V Albaniji smo nadaljevali z našim delom na področju mladih, okolja in enakosti spolov v sodelovanju s partnersko organizacijo Observatory for Children's rights. Projekt je potekal od aprila 2023 do oktobra 2025. Sofinanciralo ga je Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve RS v višini 145.000 evrov.

**MLADI GRADIJO
TRAJNOSTNE
OKOLJSKE REŠITVE**

SLOVENIA
AID & PARTNERSHIPS

Albanija se iz leta v leto sooča z večjimi posledicami in ekstremnimi dogodki zaradi podnebnih sprememb, kot so poplave, požari, ki uničujejo velike površine gozdov, daljša sušna obdobja in močni nalivi in nevihte. Ozaveščenost prebivalcev Albanije o okoljski degradaciji in varovanju okolja je zelo nizka, kar so pokazali tudi pretekli projekti FER-a v Albaniji. Področje upravljanja z jezeri je zanemarjeno, prav tako vidik spola pri posledicah podnebnih sprememb in njihovem naslavljanju. Zato je bilo potrebno doseči večje zavedanje o problematiki, razumevanje vzrokov in posledic ter možnih rešitev v boju proti podnebnim spremembam ter njihovega blaženja. Projekt je povečal razumevanje vpliva podnebnih sprememb na urbana vodna telesa in spol v Albaniji, opolnomočil mlade za okoljski aktivizem (posebej 10 izbranih mladih aktivistov), ozavestil 1000 mladih, 20 odločevalcev in širšo javnost o vplivu in posledicah podnebnih sprememb ter preko okoljskih akcij tudi ublažil podnebne spremembe.

Okoljske aktivistke_i so tako bili vpeti v ozaveščanje javnosti, med drugim tudi s pomočjo ozaveščevalnega [videa](#) in [spletne strani](#), prav tako pa so v sodelovanju z *Observatory* krepili mlade v petih tiranskih šolah in jih spodbujali k raznolikim okoljskim akcijam. V okolici šol so bile posajene nove zelene meje in zelišča, zrastle pa so tudi zelenjavni vrti, z enega so šolarji_ke odnesle špinačo in solato v sosednji medgeneracijski center. Otroci so se naučili ne le kako s pomočjo zelenih rešitev lajšati posledice podnebnih sprememb, temveč tudi kako zmanjševati svoj vpliv na okolje. Iz starega lesa so v dneh šolah tako nastale klopce, v eni pa je zrastle reciklirano drevo, ki mlade opominja na preplet okolja in človeka. Šolarke_ji so v dveh natečajih ustvarili izjemne slike, kolaže, fotografije in literarne prispevke, s katerimi so pokazali jasno razumevanje sobivanja narave in človeka.

Observatory in okoljski aktivisti_ke so s podporo Limnos ter v sodelovanju z Agencijo za parke in rekreacijo (APR), ki je na lokalni ravni skrbnica parka okoli jezera Tirana, izvedli tri sonaravne rešitve za zamejitev virov onesnaževanja vodnega vira. Ob pregledu okolice jezera in mnogoterih pogovorih z različnimi okoljskimi strokovnjaki_njami se je namreč pokazalo, da okoliški bari in restavracije, kot tudi obsežna novogradnja in cesta, vanj usmerjajo nemalo odpadnih voda. Sonaravne rešitve vseh teh izzivov seveda ne morejo odpraviti, lahko pa jih oblažijo. APR je s projektom pridobil znanje, ki ga bo lahko prenesel še na druge točke onesnaževanja, z jasnim sporočilom, da je to le majhen delček dolgoročne rešitve, ki pa mora biti sistemska.

FER je bil v Albaniji prisoten 8 let. V tem obdobju smo se naučile marsičesa novega, od vpliva krutega diktatorskega režima na življenje ljudi, tudi po zaključku diktature, in življenja naroda, ki je trikrat bolj množičen po svetu kot v lastni državi. Okrepile smo svoje razumevanje povezave med okoljskimi vprašanji in vidikom spola, prav tako pa smo to še zelo neraziskano

temo vnesle v albanski prostor. Nedvomno pa se je potrdilo, da tudi v državi, kjer je najboljša rešitev mladih emigracija, delo z otroki in mladimi pusti močan pečat v okolici.

Razpis MZEZ v letu 2025 Albanije ni uvrstil med prednostne države, zato zaenkrat nadaljevanje dela v Albaniji ni omogočeno. Po večletni prisotnosti FER-a v Albaniji se lahko pohvalimo z nekaj ključnimi dosežki, ki so predstavljeni v spodnji infografiki.

Projekt Akcijski načrti za enakost spolov

Septembra 2023 smo začeli s projektom, ki ga je prek »sub-grantinga« CNVOS-a sofinancirala EU (EACEA) v višini 58.000 evrov in je trajal do aprila 2025.

Slovenija se je dolga leta uvrščala med države z razmeroma visoko stopnjo enakosti na večini področjih družbenega življenja, a iz zadnjih rezultatov različnih indeksov enakosti spolov je razvidno, da vrzel med spoloma še vedno vztraja. Na nekaterih področjih so se razlike celo povečale. Neenakosti se kažejo predvsem v obliki trdovratne segregacije trga dela po spolu, obstoju in celo večanju plačne in pokojninske vrzeli med spoloma, naraščajoče razširjenosti nasilja nad ženskami in dekleti oziroma nasilja zaradi spola, v večji revščini zlasti starejših žensk, neenaki porazdelitvi skrbstvenih obveznosti med spoloma, neuravnoteženi zastopanosti spolov na številnih področjih ter ne nazadnje v prisotnosti stereotipnih prepričanj, ki zavirajo razvoj potencialov. Program Obzorje Evropa je uvedel novo pravilo, ki določa, da morajo imeti javne institucije, ki se želijo prijaviti na razpise programa, sprejet načrt za enakost spolov. To pravilo je spodbudilo pripravo akcijskih načrtov za enakost spolov, kar je odlično in bi lahko pomenilo velik korak naprej na področju enakosti spolov, vendar je opaziti, da so akcijski načrti, ki so bili v zadnjih letih pripravljani, narejeni zgolj zato, da obstajajo, in je iz več primerov obstoječih akcijskih načrtov razbrati, da v instituciji ni pravega razumevanja enakosti.

Vzpostavili smo spletno stran www.enakost-spolov.si, ki vsebuje vsebine o enakosti spolov in o akcijskih načrtih za enakost spolov (NES), razloge za uveljavljanje enakosti spolov v instituciji ter izboljšave, ki jih prinese.

Razvili smo spletno usposabljanje za pripravo NES, ki je dostopno na <https://enakost-spolov.si/e-usposabljanje/>. Interaktivno e-usposabljanje vključuje 7 sklopov, in sicer:

- enega procesnega, ki vodi čez vse korake razvoja akcijskega načrta ter
- šest vsebinskih, po posameznih področjih, ki so ključna za spodbujanje enakosti spolov:
  1. spolni stereotipi, vrednote in norme kot vzroki za neenakosti spolov,
  2. enake možnosti pri zaposlovanju in kariernem napredovanju,
  3. uravnovežena zastopanost spolov na vodilnih in odločevalskih položajih,
  4. usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja,
  5. vključevanje vidika spola v raziskovanje in poučevanje ter
  6. preprečevanje nasilja na podlagi spola, vključno s spolnim nadlegovanjem.

Sklopi vsebujejo interaktivne vsebine, ki spodbujajo k aktivnemu udejstvovanju, razmisleke, interaktivne kartice, grafike, videe, ilustracije, primere ukrepov v akcijskih načrtih in zaključna vprašanja. Spletno usposabljanje omogoča, da se udeleženci učijo samostojno v lastnem ritmu. Z učenjem nadaljujejo kadarkoli in postopoma spoznavajo posamezne vsebine.

Sodelovali smo v procesu razvoja šestih NES. Ponosni smo, da je do zaključka projekta z našo pomočjo kar pet organizacij sprejelo NES za obdobje 2025-2028: Občina Škofja Loka, Občina

Dravograd, Občina Ajdovščina, Zavod za mladino, šport in turizem Trbovlje, Limnos d.o.o. Občina Postojna je NES sprejela konec leta 2025.

V vsakem procesu razvoja smo skupaj s posamezno organizacijo izvedli vrsto usklajevalnih srečanj, zagovarjali določene ukrepe, inštitucijam pomagali razumeti pomen in hkrati tudi že dajali konkretne primere, kako začeti z uvajanjem načel enakosti spolov.

Izvedli smo promocijske kampanje na Facebooku, LinkedInu in Instagramu z različnimi kreativami, videi, grafikami in ilustracijami. Več občinam, javnim zavodom in drugim partnerjem smo poslali promocijske slike in cvetlične lončke s spodnjo ilustracijo, kar je bila zelo odmevna kampanja. Fokus je bil tako na promociji e-usposabljanja kot tudi na spodbujanju sprejemanja akcijskih načrtov za enakost spolov.

Tekom projekta smo naleteli na odpor pri nekaterih osebah in organizacijah, kar je potrdilo, da je glede vključevanja načel enakosti spolov še vedno veliko zadržkov, strahu, stereotipnih prepričanj, ki zavirajo napredek na področju enakosti, nezavedne pristranskosti ter tudi nezainteresiranosti za odpravljanje spolnih neenakosti in diskriminacij. Ravno zato je delo na tem področju zelo potrebno, saj situacija v svetu v zadnjem času povzroča celo nazadovanje na področju enakosti spolov namesto napredka.

Projekt je bil vključen v [Katalog](#) dobrih praks zaposlovanja žensk v obrobni industrijskih regijah, ki je nastal v okviru projekta Interreg Podonavje. Bil je tudi predstavljen na [mednarodnem posvetu](#) v organizaciji Predstavnštva Evropske komisije v Sloveniji, nacionalne kontaktne točke programa CERV in ONA VE z naslovom »Vidne in slišane: ko glasovi postanejo sprememba.« FER nadaljuje delo na področju vključevanja načel enakosti spolov in sprejemanja NES. Več informacij: <https://enakost-spolov.si/svetovanje-izobrazevanje/>.

Projekt Stičišče Središče

FER je partner v projektu, ki ga vodi Zavod Nefiks, traja od oktobra 2023 do konca leta 2027, sofinancira pa ga Ministrstvo za javno upravo iz Sklada za NVO.

Program Stičišča Središče – regijskega stičišča nevladnih organizacij osrednjeslovenske regije prepoznava in naslavlja tako potrebe, ki jih imajo NVO in jih morajo reševati v svojih organizacijah za lasten razvoj, kot tudi izzive, kjer so potrebne sistemske rešitve, sprememba politik, okrepljen dialog med NVO in lokalnimi oblastmi, večje vključevanje NVO v sprejemanje odločitev, ki so pomembne za njihov razvoj oz. za kakovostno izvajanje njihovih dejavnosti za občanke in občane občin osrednjeslovenske regije. FER sodeluje tako pri podpornih, predvsem svetovalnih in izobraževalnih aktivnostih za NVO, kot tudi pri zagovorniških procesih z občinami. V letu 2025 smo izvedli več izobraževanj za NVO, med drugimi zelo dobro obiskan in ocenjen jesenski sklop Od načrtovanja do izvajanja uspešnih projektov, ki je vseboval tri delavnice: Problem in rešitev v projektni prijavi, Finančno vodenje projektov, Kazalniki - kako jih določiti in vrednotiti. NVO smo pomagali pri ustanavljanju, statutarnih spremembah, vodenju organizacij in projektov, financiranju ipd.

V letu 2025 smo sodelovali v več zagovorniških procesih, kjer smo naslavljali občine in njihove strategije, pravilnike za sofinanciranje in razpise za NVO, vodili posvetovalne procese, podajali priporočila in občine podpirali pri uvajanju priporočil za pozitivne spremembe, ki vključujejo večjo transparentnost občinskih razpisov, uvajanje predplačil in ovrednotenega prostovoljskega dela, zastavljanje strateških ciljev in ukrepov po posameznih področjih ipd. Nekaj uspehov: večja transparentnost, sprememba pravilnikov in razpisov za NVO v Občini Vodice, uvedba ovrednotenega prostovoljskega dela v razpise za NVO v Občini Logatec, uvedba komisije za mlade in mladinskega centra v Občini Škofljica, strategije in lokalni programi v nekaj občinah osrednjeslovenske regije itd.

Projekt MULTISOURCE

Projekt MULTISOURCE oziroma »Modular Tools for Integrating natural Treatment Solutions in Urban Water Cycles« je 4-letni evropski projekt, ki se je pričel izvajati junija 2021 in se zaključil maja 2025. Financiran je bil v okviru programa Obzorje 2020.

Projekt je bil usmerjen v razvoj in spodbujanje sonaravnih rešitev za upravljanje z vodami v urbanih okoljih. V projekt je bilo vključenih sedem pilotnih projektov, in sicer v Gironi, Oslu, Lyonu, Milanu, Leipzigu, na podeželju Belgije in v ZDA. FER je imel v projektu vlogo

strokovnjaka za vključevanje enakosti spolov. Naša naloga je bila vidik spola vključiti v vse faze projekta.

V letu 2025 se je nadaljevalo ozaveščanje partnerjev o vključevanju vidika enakosti spolov v njihovo delo, naj si bodi v pilotnih projektih ali pri razvoju orodij za vključevanje sonaravnih rešitve v čiščenje voda v urbanih okoljih. Poleg vidika spolov je bil poudarek posvečen presečnosti in s tem spodbujanjem ne le enakosti med spoli, temveč tudi družbene enakosti.

Pripravili smo [praktične smernice za javne organe \(pdf\)](#), ki želijo v okviru javno-zasebnih partnerstev sistematično upoštevati vidik spola.

Pripravili smo [priporočila za odločevalke ce \(pdf\)](#), kako načelo enakosti spolov v večji meri vključevati v programe in politike.

Da bi zaposlene_i v MULTISOURCE spodbudili k večjemu vključevanju načela enakosti spolov, je FER pripravil [usmeritve \(pdf\)](#), kako k temu pristopiti.

Uspešno smo sodelovali tudi v pripravi projekta na nov razpis programa Obzorje Evropa, ki je bil izbran v drugo fazo ocenjevanja. Projekt bo (če bo izbran v drugi fazi v letu 2026) nadgradil dosedanje delo na projektu Multisource.

Projekt Zmanjšanje energetske in prevozne revščine s poudarkom na starejših in ženskah – ZENPRE

FER je partner v projektu, ki ga vodi Focus, društvo za sonaraven razvoj, v katerem sodelujejo tudi Sopotniki, zavod za medgeneracijsko sodelovanje. Projekt se je pričel izvajati junija 2024, namenjen pa je zmanjševanju energetske in prevozne revščine, ki se osredotoča na starejše in ženske. Sofinancira ga Ekosklad v višini 200.000 evrov.

Strožje okoljske politike, ki so sicer nujne za razogljichenje prometnega in energetskega sektorja ter naslavljanje podnebnih sprememb, imajo lahko negativne družbene učinke na ranljive skupine prebivalcev, kot so starejši, še posebej starejše ženske, samske ženske ali matere samohranilke, ki si zaradi nizkih dohodkov v kombinaciji z drugimi ranljivostmi ne bodo mogli privoščiti "zelenega prehoda" in utegnejo biti izpostavljeni energetski ali prevozni revščini. Starejši in ženske so že pred uvajanjem strožjih okoljskih politik imeli višjo stopnjo tveganja revščine kot ostale skupine prebivalstva. Dodaten izziv pri naslavljanju tega izziva predstavlja široka paleta nepovezanih deležnikov s področja energije, mobilnosti in socialnih dejavnosti.

Naloga FER v okviru projekta je vključevati vidik spola v vse njegove aktivnosti, s ciljem odpravljanja neenakosti med spoli v energetski in prometni revščini. V letu 2025 je bila izvedena raziskava, ki se je še posebej osredotočila na načine in obseg, do katerega različne osebne okoliščine, s poudarkom na starosti in spolu, vplivajo na prevozno in energetsko revščino. V raziskavo smo vključili tudi razmislek, ali druge kategorije, kot so kraj bivališča, oddaljenost od mestnega središča, regija bivanja, vrsta gospodinjstva in zakonski stan, še dodatno vlivajo na položaj različnih skupin prebivalstva. V ta namen sta bili izvedeni kvalitativna in kvantitativna raziskava. Pokazali sta, da se ženske v večji meri soočajo s

posledicami energetske in prevozne revščine, še posebej starejše, samske in vdove. Samska gospodinjstva in enostarševske družine so bolj izpostavljene energetski in prevozni revščini.

Razvita in oblikovana je bila tudi aplikacija za nosilce energetske in mobilnostne svetovanj, katere namen je olajšati svetovanje ranljivim skupinam glede možnih rešitev kako zmanjšati tveganje za revščino. Razvit je bil koncept energetske in mobilnostne svetovanj, izvedena so bila regijska srečanja lokalnih deležnikov, namenjena iskanju izzivov in rešitev za odpravljanje obeh oblik revščine, prav tako so potekala svetovanja končnim uporabnicam in uporabnikom.

Refleksije mladih o enakosti spolov v svetu

V okviru projekta smo v letu 2025 skupaj z Zavodom Nefiks izvedli štiri dogodke, na katerih smo se srečevali z mladimi različnih starosti, od srednješolcev do študentov. Vsakič smo se dotaknili podobnih vprašanj o enakosti v svetu, stereotipih in privilegijah v Sloveniji, a odgovori in razmisleki so bili drugačni, odvisno od tega, ali smo se pogovarjali s petnajstletnikom_ico ali devetindvajsetletnikom_ico, saj mladi na iste teme gledajo drugače glede na svoje izkušnje, okolje in življenjsko obdobje. Projekt temelji na ideji odprtega dialoga in vključevanja različnih glasov. Z interaktivnimi karticami, smo spodbujali razmislek in dali prostor mladim, da postavljajo vprašanja in odpirajo prostor za mnenja, ki jih redko slišimo, a jih družba nujno potrebuje. Na prvem dogodku, Veseli dan prostovoljstva, smo se skupaj z Zavodom Nefiks ustavili na Prešernovem trgu in odprli pogovor o vprašanih, ki se zdijo preprosta, a pogosto razkrivajo veliko o naši družbi. Mladi so razmišljali o tem, kateri spolni stereotip jih moti, kakšne privilegije imajo, ker živijo v Sloveniji in ne kje drugje na svetu, in kako družbene oznake vplivajo na njihovo doživljanje enakosti. Pogovori so pokazali, da so mladi pripravljene razmišljati kritično in osebno, če le dobijo priložnost za odprto razpravo. Na festivalu LUPA smo nadaljevali z vprašanji, ki so pogosto prezrta v vsakdanjih pogovorih. Mladi so odgovarjali na vprašanja, kot so *Kaj pomeni imeti spolne privilegije?* in *Kateri stereotipi so ti najbolj odveč?*. Na interaktivnih karticah so pustili zapise, ki so razkrivali iskrene poglede na družbene razlike. Znotraj Slovenije in med državami. Dogodek je pokazal, da pogovor o enakosti spolov ne zahteva veliko, le prostor, kjer lahko vsak pove svoje mnenje brez strahu pred obsojanjem. Na Stični mladih smo se srečali predvsem s srednješolci_kami, ki so razmišljali o tem, kako zaznavajo razlike med spoloma v svojem vsakdanjem življenju. Debatirali smo o vplivu stereotipov na odnose, izbiro študija in samozavest, pa tudi, če se dekleta in fantje, na primer v Ugandi, kjer je FER dejaven, na enak način kot v Sloveniji spoprijemajo s temi vprašanji. Na četrtem dogodku, ki je potekal v Mestni knjižnici Ljubljana, smo se pogovarjali s študentkami in študenti. Razprava se je vrtela okoli vprašanja, kako mladi odrasli zaznavajo spolne stereotipe v izobraževalnem procesu, na trgu dela in v medsebojnih odnosih. Študentke so pogosto poudarile, da se z določeno obliko stereotipov srečujejo vsakodnevno, medtem ko so študenti pogosteje menili, da razlik v njihovem okolju ni. Prav te razlike v zaznavanju so odprle zanimive razmisleke o tem, kako različno mladi razumejo pojem enakosti in kako pomembno je, da o tem govorimo skupaj. In kako bogat bi šele bil pogovor, če bi se v isti sobi lahko družili mladi iz Slovenije in Ugande.

Knjižica *Hej, kam gre ta svet? Skozi oči mladih o neenakostih* prinaša zbirko zgodb, pesmi, razmislekov in ilustracij mladih iz Slovenije (dijaki_nje škofijske gimnazije v Mariboru) in Ugande (mladi, ki sodelujejo v HOCW Youth Group), ki so jih pripravili skozi mentorski proces. Njihovi prispevki odpirajo teme neenakosti spolov, diskriminacije, nasilja, begunstva, revščine in človekovih pravic. Mladi avtorji_ce nas spuščajo v svoje resničnosti in nas opominjajo, da si vsi – ne glede na to, kje živimo – želimo dostojnega, varnega in pravičnega življenja. Posebnost knjižice je njena raznolikost tako vsebinska in kot tudi jezikovna. Besedila so zapisana v slovenščini in angleščini ter nastajajo v dialogu med različnimi svetovi, ki se v resnici srečujejo v podobnih izkušnjah.

Ob izidu knjižice smo izvedli spletni dogodek, kjer so mladi_e avtorji_ce iz Ugande in Slovenije predstavili_e svoje prispevke: zgodbe, razmišljanja, pesmi in ilustracije ter odprli_e razpravo o prihodnosti globalnih izzivov s posebnim poudarkom na naraščajočih neenakostih. Skozi njihova dela smo odpirali vprašanja:

- kako mladi z dveh celin doživljajo človekove pravice, diskriminacijo in neenakosti,
- kako se v njihovih zgodbah, pesmih in ilustracijah odražajo izkušnje begunstva, patriarhata, rasizma ter (ne)vidnih privilegijev,
- kako lahko osebne zgodbe in ustvarjalnost gradijo razumevanje, empatijo in spodbujajo spremembe